

Avlermødet i januar 2011

Af bestyrelsesformand Jørgen Skeel og adm. direktør Niels Eriksen

Med godt 100 deltagere var der stor opbakning til årets avlermøde den 26. januar i Hjallerup. I lighed med tidligere år blev der set tilbage på kampagneafviklingen, givet information om forventet årsresultat, præsenteret temaer, i år omfattende AKV's strategi, afkoblingen og markedssituationen, men først og fremmest orienteret om avlerfaglige emner. Det sidste samlet i Agroafdelingens projekt "+25", der også introduceres i dette nummer af AKV NYT.

2010 vil blive husket for meget lave priser og overudbud af stivelse i begyndelsen af året samt senere den beskedne europæiske produktion af kartoffelstivelse. Overudbuddet af stivelse vendtes til mangel på stivelse, og priserne steg kraftigt. På AKV nåede vi produktionsmålet på 33.000 ton stivelse i en velafviklet kampagne i et år, hvor også afkoblingsmodellen i Danmark faldt på plads. I godt samarbejde med KMC er de aktive avlere med 2011-kontrakten som reference sikret de afkoblede midler i årene 2012 og 2013.

Aftalen mellem Fødevareministeriet og de danske stivelsesfabrikker, der reelt er gunstigere for de danske kartoffelavlere end de tilsvarende ordninger i Tyskland og Holland, forudsætter imidlertid, at ingen avler misbruger ordningerne og koncentrerer støtten på få gyldne hektarer. Fabrikkerne har gjort sit hertil, og der er basis for, at branchen kan blive tilgodeset med støtteordninger i CAP 2020, der fastlægges senere på året og vil være gældende fra 2014.



Dyrkningsåret 2011 er det sidste med kvoter, og med den kraftige efterspørgsel er det meget vig-

tigt, at AKV når en stor produktion og modtager samtlige kartofler, og det er med den baggrund, at bestyrelsen har besluttet, at der i kampagnen 2011 afregnes med mindstepris og udligningsløb op til 115%. Dyrkningsarealet forventes derfor udvidet, og der er læggekartofler til rådighed hertil.

Salgschef Steen Jacobsen fra Cargill gav et meget interessant billede af situationen på stivelsesmarkedet. Frem til 2006 var det europæiske stivelsesmarked stigende til godt 9,0 mio. ton/år. Som følge af krisen i papirindustrien og den generelle økonomiske krise faldt stivelsesmarkedet med næsten 1,0 mio. ton frem til midten af 2009, hvorefter markedet igen har været stigende og har generobret godt halvdelen af faldet. Priserne har i samme periode været meget svingende. De gode priser i 2007 faldt gradvist gennem 2008 og 2009.

I slutningen af 2009 og begyndelsen af 2010 blev store volumener solgt til under kostpriserne. Resultatet er velkendt, men fra sommeren 2010 er priserne for papir- og nativstivelseserne vendt og har haft en fortsat stigende tendens. Priserne på markedet lige nu har næppe nogensinde været højere, og Steen Jacobsen gav flere scenarier for udviklingen i 2011. Prisudviklingen vil være påvirket af udbuddet og efterspørgslen. Efterspørgslen vil globalt være stigende, men alt afhænger af produktionen af hvede, majs, tapioka og stivelseskartofler i 2011. Indtil videre er der ikke tegn på forestående bratte fald i priserne.

Salget og indtjeningen i AKV afspejler de brogede markedsforhold det sidste år. AKV's formand Jørgen Skeel kunne imidlertid oplyse, at årets resultat vil blive væsentligt større end forventet ved budgetlægningen sidste år. Der var allerede sidste forår forventning om et bedre resultat end det, der blev præsenteret ved sidste generalforsamling (14 øre), men at udviklingen ville fortsætte, havde ingen forudsat. 78 øre i forventet efterbetaling blev præsenteret på avlermødet, og herefter er udviklingen på markedet kun gået til fordel for en større efterbetaling. Samtidig kan der ses frem til en god start på regnskabsåret 2011/12.



+ 25

Af agrochef Henrik Pedersen

+ 25 er titlen på det nye projekt, AKV har sat i gang i 2011. Målet er klart: Indtjeningen skal øges hos AKV's kartoffelavlere, og virkemidlerne er:

+25 hkg pr. ha i udbytte ved øget fokus på kartoffeldyrkning
+25 hundrede kr/ha i indtægt ved nye tiltag og besparelser
+25% større produktion på AKV, som giver mulighed for en billigere produktion

+ 25

Samlet set skulle dette kunne give en øget indtægt i gennemsnit for avlerne i størrelsen 4.500 kr/ha - et indtægtsløft, der er nødvendigt i den fremtidige kartoffelavl set i lyset af, at den direkte EU-støtte forsvinder, og at indtægten de seneste år har ligget på et niveau, der ikke har været helt tilfredsstillende. Sammen med en absolut nødvendig prisstigning på kartoffelmel de kommende år skulle dette sikre, at det også fremover vil være attraktivt at være kartoffelavler i Nordjylland.

+ 25 +25 hkg/ha i udbytte ved øget fokus

Her vil vi gerne have endnu flere med på vores **"Aktuelt fra AKV"**, som udsendes pr. mail op til tre gange om ugen i vækstsæsonen. Erfaringer fra 2010 viste f.eks., at de avlere, der fulgte AKV's vejledninger for skimmelbehandling, kunne spare en del på kemisiden. Alle aktuelle emner vil blive behandlet i "Aktuelt fra AKV".

Alle AKV's avlere vil blive tilbudt et besøg i løbet af de næste to år. Formålet med besøget er bl.a. at vurdere den enkeltes forhold og vurdere, om der kan gøres nogle tiltag for at forbedre økonomien. Dyrkningsvejledning på AKV's hjemmeside er også et tiltag, der starter i 2011. Planen er en simpel vejledning, der kun skal omfatte de mest elementære ting.

+ 25 +25 hundrede kr/ha i indtægt

Der er for de kommende år udvalgt nogle fokusemner, hvor vi har vurderet, at der bredt set er mulighed for forbedret økonomi i kartoffelavl. Områderne, hvor indtægten kan øges, er f.eks. læggekartofler, jordbehandling, vanding, mekanisering mv. Potentialet for økonomisk gevinst er stort, men det er ikke sikkert, at alle indsatsområder er egnet til alle kartoffelavlere, og der kan også være at et enkelt indsatsområde, der ikke lever op til vore forventninger.

+ 25 +25% større produktion på AKV

En større produktion på AKV vil nedsætte de faste omkostninger pr. produceret ton mel. Hermed vil en produktionsøgning kunne medvirke til, at kartoflerne kan afregnes til en højere pris. En produktionsudvidelse kræver selvfølgelig, at den øgede produktion kan sælges, og at der er avlere, der vil dyrke kartoflerne. Vi skal nok i fremtiden forvente et større behov for at kunne variere produktionen fra år til år.

De personer i AKV's Agroafdeling, der arbejder på projektet +25, er:

Charlotte Geertsen	Indkaldelse af kartofler, salg af pulp og læggekartofler samt sekretær i afdelingen.
Claus Nielsen	Ansvar for forsøg. Kontrol af læggekartofler, udlejning af udstyr mv.
Michael Loft	Ansvar for vaskeri og miljøafdeling. Dyrkningskonsulent.
Niels Jørgen Kristensen	Ansvar for fremavl og salg af læggekartofler. Dyrkningskonsulent.
Henrik Pedersen	Afdelingsleder og ansvar for rådgivning. Dyrkningskonsulent.



Fra venstre ses Claus, Charlotte, Niels Jørgen, Michael og Henrik

+ 25 (forts.)

Af agrochef Henrik Pedersen

Indsatsområder i 2011



Overskæring af læggekartofler

Der blev i 2010 påvist stor økonomisk gevinst ved anvendelse af overskæring af læggekartofler.

AKV har indkøbt en overskæringsmaskine. AKV's avlere kan få foretaget overskæring af læggekartofler i foråret 2011.

Bejdsning af kartofler

Alle bejdsanlæg på læggere er monteret forkert og kan give for dårlig effekt mod insekter. Desuden skal Prestige suppleres med pulverbejdsning for at give tilfredsstillende effekt mod rodiltsvamp.

Nærmere vejledning udsendes.

Jordløsning

Svenske forsøg har vist store merudbytter ved at foretage en jordløsning i op til 50 cm dybde umiddelbart efter lægningen. Største merudbytter på uvandet sandjord.

AKV har indkøbt maskine hertil, som kan lejes i foråret 2011. Herudover vil der blive udført forsøg med emnet.



Vanding af kartofler

Styring af vanding er i mange tilfælde for tilfældig og koster store udbyttetab.

Der vil blive kursus i vanding. AKV vil komme med tilbud om udstyr til styring og instruere i brug.



Mekanisk ukrudtsbekæmpelse

Mangel på bekæmpelsesmidler er en trussel i kartoffelavl, og specielt når det drejer sig om ukrudtsbekæmpelse. Hvis investering i en renser er økonomisk fornuftigt i forhold til arealet, kan der både være penge at spare og rationalitet i at foretage mekanisk ukrudtsbekæmpelse.

AKV har indkøbt en renser til formålet, som AKV's avlere kan leje i foråret 2011.

Bemandingsfri optagning

Et af formålene med det nye vaskeri har været, at pillemandskab i stor udstrækning kunne afskaffes på optageren. Dette giver besparelse både til mandskab og i form af en stor fleksibilitet i tilrettelægning af optagning.

Vi arbejder videre med at forbedre bl.a. fjernelse af træ og topstykker. AKV's avlere arbejder på ikke at levere halm til fabrik. AKV forsøger at organisere fællesindkøb af fiskenet for rational afdækning af kuler.

Rationel optagning af kartofler

Inspirationen fra USA fortsætter, og der er nu flere typer frilæggere på banen. Der er på sigt store gevinster på området.

Vi følger udviklingen, regner på det og søger at lave demonstrationer til efteråret.



Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Generalforsamling

Onsdag den 22. juni 2011, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup

Vaskeri og vandrensning på AKV

Af agrokonsulent Michael Loft

Starten af kampagnen 2010 var imødeset med stor spænding. Dette skyldtes den store ændring i produktionen ved opførslen af nyt vaskeri og vandrensning placeret i en ny bygning mellem vejehuset og kamrene. Det viste sig at gå meget smertefrit med opstarten af det nye anlæg, og dette kunne blandt andet tilskrives, at udstyret var leveret af to firmaer med stor erfaring med kartofler og de udfordringer, der følger med håndteringen af disse.



Vaskelinjen består af to ens vaskemaskiner med en samlet kapacitet på 300 ton/h. Modsat i det gamle vaskeri forgår kartoffelvasken nu meget skånsomt. Dette har resulteret i mindre tab af kartofler og dermed stivelse. Vandrensningsanlægget rens vaskerivandet, inden det pumpes til udsprøjtning, og i kampagnen 2010 har vi fjernet 6.600 kg N, svarende til 264 ha mindre udbringningsareal end tidligere.

Kartoflerne transporteres på transportbånd fra aflæssegraven til vaskemaskinerne, hvor stenene fjernes effektivt. Det betyder, at selv om vi har modtaget kartofler med 18% sten, har det ikke givet problemer for kartoffelvasken.

Omkostning	Realiseret besparelse kampagnen 2010
Udbringning af vaskerivand	55.000
Bortkørsel af jord og sand	0
Sten	0
Mindre kartoffelaffald	200.000
El	100.000
Vedligehold	230.000
Produktionseffektivitet	0
Løn	300.000
Polymerforbrug	-80.350
I alt	804.650

Totalt set er besparelserne på det forventede niveau. Det nye vaskeri har kun åbent i vejehusets åbningstid, og dette har givet besparelser på strøm samt en bemandingsreduktion. Forbruget af polymer har været højere end forventet, men der foreligger en plan for en anlægsforbedring fra producenten, og dette løser forhåbentlig problemet.

Problemsmuds med samme vægt som kartofler i vand kan også drille i det nye anlæg. Der er specielt større forekomst af **træstykker**, og vi vil inden næste kampagne lave forbedringer for at forsøge at opnå en bedre fjernelse af disse. Der er en risiko for, at vi ikke kan løse problemet til kommende sæson, og avlere med træstykker i jorden er fortsat nødt til at have bemanding på optageren.

Der har inden for kartoffelbranchen været stor interesse for det nye vaskeri og vandrensning. Der har været besøg af de tre andre danske kartoffelmelsfabrikker og af Lyckeby Stärkelsen fra Sverige, og der har også været åbent hus for avlerne, hvor vi oplevede et stort fremmøde.

Det nye vaskeri er en del af strategien om, at "Det skal være lettere at være avler". Smuds i form af sten og ler er ikke længere et problem for AKV, og det betyder, at de fleste avlere vil kunne optage kartofler uden pillemandskab. Det medfører billigere optagning og mulighed for at køre længere dage end normalt, hvis vejret tillader det.